

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 27

BEOGRAD, 8 JULI 1939.

GODINA X

Sadržaj:

Anglo-Prago banka, Prag

„Унион“ пивара д. д. — Љубљана

Адриа-Бауксит рударско и индустријално д. д., Загреб—Сплит

ANGLO-PRAGO BANKA, PRAG

U septembru prošle godine, kada je prvi put uzdrmana Čehoslovačka, i kod nas je nastala velika nervoza. Privredni život bio je paralisiran. Pred novčanim zavodima mogli su se videti zbijeni redovi ulagača. Kad je kod nas došlo do takvih pojava, do kakvih je moralo doći u Pragu i u ostalim mestima Čehoslovačke! Mi smo u to vreme čitali novinske izveštaje, ali mislimo da su oni dali samo bledu sliku svega toga što se odigralo. Čehoslovački događaji mogu da se uporede samo sa zemljotresom, toliko su bili snažni, brzog toka i neočekivanog nastupa. A kao što zemljotresi ostavljaju pustoš iza sebe, moglo se to isto dogoditi i sa privredom Čehoslovačke. Sa velikim interesom smo stoga pristupili proučavanju bilansa Anglo-Prago banke. Na naše veliko i prijatno iznenađenje videli smo, da je Anglo-Prago banka sjajno prebrodila taj težak — u svoj istoriji valjda najteži — period.

Izveštaj Anglo-Prago banke u Pragu za 1938 godinu od dvostrukog je interesa za našu javnost. Prvo zbog toga što ta banka održava jednu filijalu u Beogradu, koja po obimu svoga rada spada u naše vodeće novčane ustanove. Bilans Anglo-Prago banke naročito je interesantan i zbog toga, što su u poslednjoj godini otepljeni Sudetski krajevi i jedan deo Slovačke, gde je i Anglo-Prago banka podržavala svoje filijale.

Promene u toku ove godine — obrazovanje Protektorata — imale su još jače reperkusije na rad banke, ali one ne mogu biti predmet naše analize. Ali jednu krupnu promenu ipak moramo da zabeležimo, i to — novu firmu. Anglo-Prago banka u svojoj današnjoj firmi postoji od 1929. Ona je postala iz fuzije Anglo-Čehoslovačke banke, Praške kreditne banke i Češke komercijalne banke. Ona je kroz deset godina radila pod firmom »Anglo-Čehoslovačka i Praška kreditna banka«. Kao takva je stekla i kod nas odličan renome. Banka održava, osim u našoj zemlji, filijale još i u Bukureštu i Sofiji. Te filijale upravljaju industrijskim preduzećima, koja spadaju u interesnu sferu bančinu. Ona je u balkanskim zemljama najjače zainteresovana u šećernoj, pivarskoj i tekstilnoj industriji. Čisto finansijske interese zastupa bančina filijala u Londonu. Sa istim ciljem osnovana je prošle godine i filijala u Njujorku. Priključenjem Košice Mađarskoj, postala je i ta filijala inostranom, tako da je Anglo-Prago banka krajem 1938 godine imala šest inostranih filijala umesto četiri u prethodnoj godini. U tekućoj godini i filijala u Bratislavi postala je inostrana. Filijale u Sudetskim krajevima, koji su priključeni Nemačkoj, prešle su u nemački posed.

U svom godišnjem izveštaju upravni odbor analizirao je privrednu situaciju u svetu i u Čehoslovačkoj. Do septembra pr. g. čehoslovačka privreda razvijala se uglavnom povoljno, iako je bilo malog nazadovanja u proizvodnji rudarske, topioničke, staklene i tekstilne industrije. U septembru je proizvodnja zastala. Ali posle minhenske odluke privreda se brzo

oporavila, brže nego što se očekivalo. Tome su doprinele i velike porudžbine, koje su stigle iz Nemačke. Industrijska preduzeća, koja su u interesnoj sferi bančinom, radila su zadovoljavajuće. Banka je zadržala svoja učešća; ona su značajna u električnoj, metalnoj, kožnoj, porcelanskoj i kozmetičkoj industriji kao i u proizvodnji veštačke svile i predmeta za naoružanje. Bančina industrijska preduzeća u našoj zemlji i u Bugarskoj radila su dobro i imala delom i boljeg uspeha nego prethodne godine. Na čehoslovačkom novčanom tržištu — kaže se dalje u bančinom izveštaju — bila je do septembra velika ponuda novca. Skoro jedini tražilac kredita bila je država. Zbog političke neizvesnosti i time prouzrokovane nervoze ulagača, vlada je proglasila moratorium. Što se tiče banaka, one su brzo prešle i preko tih teškoća. Posle minhenskih odluka, poverenje ulagača se postepeno vratilo, tako da su banke mogle da isplaćuju uloge i preko one kvote, koja je bila utvrđena moratorijumom. Bančine filijale u inostranstvu radile su normalno. Krize, u vezi sa državnom samostalnošću Čehoslovačke, prouzrokovale su i kod njih odliv uloga. Ali to nije dovelo do nikakvih ozbiljnijih teškoća. Beogradska filijala, kao što se zna, bila je u septembru zaista pod jakim pritiskom ulagača. Ali ona ga je sjajno izdržala, dajući time najbolji dokaz o predostrožnosti svojih upravljača, koji su joj osigurali potpunu likvidnost i u najtežim danima.

Posle minhenskih odluka, banka i njene filijale u inostranstvu uspele su ne samo da povrate svoju klijentelu, nego da je čak i prošire. Najveći je uspeh u tom pogledu postigla centrala u Pragu, koja je u Škodinim zavodima i Brnskoj fabrici oružja, dobila dva zaista prvoklasna komitenta.

Donja tablica pokazuje bilanse Anglo-Prago banke za poslednje četiri godine.

Aktiva	Račun izravnjanja			
	1935	1936	1937	1938
	u mil. č. k.			
Blagajna i potr. po vid.	290.9	280.5	287.9	271.9
Devize	17.0	17.5	16.7	20.4
Menice	138.5	145.5	223.2	168.2
Hartije od vrednosti	447.5	498.9	514.3	529.8
Učešća	73.0	73.0	73.0	73.0
Dužnici	1.959.7	2.013.2	2.116.5	1.712.2
Nepckretnosti	75.9	77.5	75.8	65.3
Prenosna aktiva	14.0	29.1	15.6	15.8
Razna aktiva	—	62.3	62.3	62.3
Pasiva				
Glavnica	120.0	120.0	120.0	120.0
Rezervni fond	18.2	18.2	18.3	18.4
Penzioni fond	62.3	62.3	62.3	62.3
Ulozi na štednju	1.034.5	1.055.8	1.094.4	810.4
Poverioci	1.757.4	1.916.0	2.059.8	1.883.3

Prenosna pasiva	23.2	24.1	28.2	21.8
Dobitak	0.7	1.1	2.5	3.1
Zbir bilansa	3.016.5	3.197.6	3.385.4	2.919.4

Zbir bilansa u 1938 godini je najniži za poslednje četiri godine i iznosi 2.9 milijardi k. č. prema 3.4 milijarde, 3.2 milijarde i 3 milijarde. Pojedine bilansne pozicije smanjile su se zbog otcepljenja Sudetskih krajeva. To je glavni razlog opadanja uloga na štednju sa 1.1 milijarde u 1937 god. na 810.4 mil. č. k. U bančinom izveštaju je navedeno da je bio veći iznos onih uloga koji su otpali na filijale u Sudetskim krajevima od iznosa kojim su se uložili smanjili. Kod centrale i onih filijala, koje su ostale na području minhenske Čehoslovačke, povećali su se uložili. Poverioci su se smanjili za 176.5 mil. na 1.9 milijardi č. k. Od toga najveći deo, 144.3 mil. č. k. otpada na potraživanja novčanih ustanova, koja su krajem 1938 god. iznosila 702.3 mil. č. k.; dok su se ostali poverioci smanjili za svega 32 mil. na 1.2 milijardu č. k. Zbog smanjenja tuđih sredstava poboljšao se odnos sopstvenih. Od sopstvenih sredstava nepromenjena je glavnica sa 120 mil. č. k. Rezervni fond je neznatno porastao sa 18.3 na 18.4 mil. č. k. Najveći akcionar Anglo-Prago banke su zadružna centrala »Kooperativa«, Agrarna banka Stoupul, koncern Schiht i jedna anglo-amerikanska grupa.

U aktivni najjače su se smanjili dužnici sa 2.1 mil. na 1.7 mil. č. k. Razlog je, kao i kod ostalih promena, gubitak jednog dela filijala.

Vrlo povoljan je u toj poziciji porast potraživanja prema inostranim dužnicima, što je posledica jače aktivnosti inostranih filijala. Menični portfelj se smanjio sa 223 mil. na 168 mil. č. k. Gubitci kod potraživanja bili su minimalni i oni su u tekućoj godini u celosti otpisani. Druga važna pozicija, hartije od vrednosti, porasla je u 1938 godini za 15.5 mil. na 529.8 mil. č. k. Porast otpada na državne hartije od vrednosti, čiji je stok u jačoj meri porastao nego što je celokupno povećanje efekata. Smanjile su se akcije preduzeća u unutrašnjosti, dok su inostrane akcije porasle, pošto je jedan deo preduzeća posle teritorijalnih promena postao inostranim. Osim ovog pomeranja nastupilo je kod inostranih akcija smanjenje u iznosu od 8.5 mil. č. k. zbog prodaje izvesnih papira. Bančina učešća ostala su i u 1938 godini nepromenjena sa 73 mil. č. k. Nepokretnosti, koje su u prethodnim godinama bile stabilne, smanjile su se sa 75.8 mil. na 65.3 mil. č. k. Razlog je u otuđivanju zgrada, koje su bile u ustupljenim krajevima. Odmah likvidne pozicije su samo malo manje nego prethodne godine. Gotovina i potraživanja po viđenju iznosila su 272 mil. prema 288 mil. č. k. Devize pokazuju porast sa 16.7 mil. na 20.4 mil. č. k., zbog boljih poslovnih rezultata inostranih filijala. Odmah raspoloživa sredstva u manjoj su se meri smanjila nego obaveze. Likviditet banke se prema tome povećao. To, kao i poboljšanje odnosa između sopstvenih i tuđih sredstava, daju dobru osnovu za uspešan rad u promenjenim prilikama.

Donja tablica računa gubitka i dobitka pokazuje da je poslovna godina bila bolja nego ranija, pošto se čist dobitak povećao sa 2.5 mil. na 3.1 mil. č. k.

Račun gubitka i dobitka				
Rashodi	1935	1936	1937	1938
	u mil. č. k.			
Kamata	104.3	90.7	85.8	89.5
Materijalni troškovi	6.2	6.1	6.4	7.2
Lični rashodi	43.7	45.2	46.6	46.6
Porezi	2.5	3.0	3.3	4.1
Otpisi	2.1	2.5	4.0	5.8
Čisti dobitak	0.7	1.1	2.5	3.1

Prihodi				
Kamata	134.0	123.3	132.8	131.0
Provizija	18.2	16.8	18.4	17.8
Razni prihodi	7.4	8.6	7.4	7.6
Zbir prihoda ili rashoda	159.6	148.7	158.6	153.4

No smanjenje obima bančinih poslova nije moglo ostati bez uticaja na visinu prihoda i rashoda. Prihodi od kamata smanjili su se samo neznatno sa 132.8 mil. na 131 mil. č. k. Prinos hartija od vrednosti bio je veći nego prethodne godine zbog boljeg rentabiliteta akcija i većeg stoka državnih hartija od vrednosti. Ali su se prihodi zajmova smanjili zbog nižeg stanja istih. Provizije su se smanjile sa 18.4 mil. na 17.8 mil. č. k. Razni prihodi su iznosili 7.6 mil. prema 7.4 mil. č. k. Rashodi su se u većoj meri smanjili od prihoda. Za kamatu je izdato manje, pošto su se uložili i poverioci smanjili. Rashodi u tu svrhu iznosili su 89.5 mil. prema 95.8 mil. č. k. Materijalni troškovi su nešto porasli, sa 6.4 mil. na 7.2 mil., dok su lični izdaci nepromenjeni sa 46.6 mil. č. k. Od otpisa, koji su porasli sa 4 mil. na 5.8 mil. č. k., otpada na nekretnine i inventar 3.4 mil. i na dubioze 2.4 mil. č. k. Od čistog dobitka u ukupnom iznosu od 3.1 mil. č. k. dotiran je rezervni fond po pravilima sa 155.979 č. k., u razne svrhe dato je 1.8 mil. č. k., a ostatak od 1.1 mil. č. k. prenet je na novi račun.

„УНИОН” ПИВАРА Д. Д. — ЉУБЉАНА

Kao što je našim читаоцима познато, код нас је у годинама кризе потрошња пива стално опадала. Са 740 хиљада хл, колико је износила пре 1928 године, она је била пала на 210 хиљада хл у 1934, дакле на око 28% раније нормалне потрошње. Већ више пута имали смо прилику да нагласимо, да је то катастрофално опадање потрошње било изазвано не само смањивањем куповне снаге потрошача у вези са економском кризом, него у још већој мери државним и самоуправним трошаринама, које су пиво учиниле сувише скупим пићем. Када су се опште привредне прилике у 1935 и 1936 почеле поправљати, опадање потрошње је углавном заустављено, а у току последње две године потрошња је опет показивала извесну тенденцију пораста. Међутим, тај пораст још ни издалека није такав, да би се могло говорити о некој озбиљној и трајној поправци тешког положаја у коме се пиварска индустрија налази већ од 1929 године, у којој се је почело с повишавањем трошаринских стопа на пиво.

У свом пословном извештају за прошлу годину Управа пиваре „Унион” напомиње да се је у 1938 конзум пива услед повољних временских прилика, као и због побољшања општег привредног стања, нешто повећао. „Упркос томе — вели управа — прошлогодишња продаја пива није била још у никаквој сразмери с продајом пива у ранијим нормалним годинама, нити с капацитетом наших постројења”. Изгледа да се нормализовање прилика у нашој пиварској индустрији не може очекивати, док се не сниже државне, бановинске и општинске трошарине које прекомерно оптерећују ову грану индустрије. Цена пива коју плаћа потрошач је заиста врло висока, нарочито у поређењу са ценом вина и ракије. Пиваре су смањиле своје производне и режијске трошкове до границе испод које се тешко може даље ићи. Иначе, од продајне цене пива њима припада данас по прилици само једна трећина. Из тога удела морају се подмирити издаци за сировине, погонски материјал, наднице и плате, трошкови превоза, порези и прирези, разне таксе, камате, оправке, амортизација итд.

Треба признати да ни положај гостионичара није лак. Наиме, број гостионица је сувише велики, тако да се режијски трошкови гостионичара морају поделити на мале

количине продатог пића. Услед тога је снижење цена и с ове стране знатно отежано. До осетнијег побољшања и нормализовања прилика у овој важној привредној грани може да дође једино смањењем фискалних терета. Повећање потрошње пива, које би се тиме изазвало, могло би сигурно врло брзо да надокнади привремени мањак у фискалним приходима, који би услед снижења трошаринских стопа могао да настане.

Још у 1930/31 години, у којој је потрошња пива била већ знатно мања од нормалне, пивара „Унион“ је платила 17 милиона на име државних, бановинских и општинских трошарина. До 1935 приходи државе и самоуправа од трошарине на пиво су расли, затим, стално опадали, упркос опетованом повишењу трошаринских стопа. Ево података о трошарини коју је платила пивара „Унион“ (у милионима динара):

Године	Мил. дин.	Године	Мил. дин.
1930/31	17,0	1935	8,0
1931/32	7,7	1936	10,0
1932/33	7,5	1937	11,4
1933/34	8,0	1938	15,0

Ови подаци претстављају очигледан доказ о томе да су и држава и самоуправа тела имали велику штету од повећања трошаринских стопа. Опште привредне прилике у прошлој и претпрошлој години биле су знатно повољније него у 1930/31, али државни и самоуправни приходи од трошарине на пиво ни у тим годинама нису могли да достигну ранију висину. Да су трошаринске стопе снижаване, уместо што су повећаване, врло је вероватно да би се фискусу у току последњих 7 година обезбедили знатно већи приходи од оних које је стварно од пива имао.

Биланси пиваре „Унион“ за последње четири године овако изгледају:

Рачун изравнања

Активна	1935	1936	1937	1938
	у хиљадама динара			
Зграде и земљишта	18.836	16.656	16.086	12.218
Машине	6.411	5.429	4.729	3.244
Посуђе	790	570	351	437
Мобилијар	3	—	—	—
Гостион. инвент., флаше и подрум. инвент.	1.203	1.054	795	534
Инвент. и спрем. залиха	3.561	2.491	1.957	1.509
Кола и запр. стока	26	35	61	100
Укупне инвестиције	30.943	26.235	23.979	18.042
Залихе	6.068	5.424	6.942	6.357
Дужници и гаранције	10.488	15.596	17.184	21.764
Хартије од вредности	2.718	3.062	3.317	3.991
Благајна	11	60	101	217
Пасива				
Главница	24.000	24.000	24.000	24.000
Фондови	20.701	20.701	20.744	21.041
Повериоци	5.476	4.878	5.663	3.728
Добит	51	798	1.116	1.602
Збир биланса	50.228	50.377	51.523	50.371

Рачун губитка и добитка

Расходи	1935	1936	1937	1938
Сировине	5.600	6.624	7.212	9.357
Плате, надн. и трошк.	10.486	9.479	10.920	12.182

Порези и прирези	367	529	1.079	915
Отписи и амортизације	2.686	2.669	2.629	2.850
Пренос добитка	294	—	—	—
Чиста добит	51	798	1.116	1.602

Приходи

Пренос добити	—	51	38	100
Од продаје	19.448	19.974	22.765	26.716
Од кирије	36	75	153	91
Збир прих.—расх.	19.484	20.100	22.956	26.907

Има већ пет година да се збир биланса стално креће око износа од 50 милиона динара. Повериоци у 1938 не достижу ни 4 милиона динара. Види се, дакле, да пивара ради готово искључиво са сопственим средствима. Главница је 24 милиона, а фондови су износили од 1930/31 до 1932/33 године 22,5 милиона. У 1933/34 смањени су на 20,4 мил. дин. због отписа губитка. После тога они постепено опет расту и крајем 1938 достижу висину од 21,04 мил. дин. Амортизационог фонда нема у пасиви, јер се сви отписи инвестиција врше смањивањем билансне вредности односних позиција у активи.

Крајем 1938 укупне инвестиције су билансирани са 18,04 мил. према непуних 24 милиона динара крајем претходне године. Нових, већих инвестиција у току прошле године није било. Напротив, извесне непокретности су прошле године отуђене. Тиме се може и објаснити чињеница да је билансна вредност укупних инвестиција крајем 1938 била за скоро 6 милиона мања него у 1937, иако су амортизацијски отписи за прошлу годину износили само 2,53 милиона динара. Извесне непокретности отуђене су, уосталом, и у току 1936 године. Дужници износе 21,76 милиона и већи су за око 4,5 милиона него у претходној години, док су у односу на 1935 више него удвостручени. То је у вези са повећавањем производње и продаје. Иначе, залихе су исказане са 6,3 мил. и биле су за око 10% мање него крајем претходне године. Пивара има у свом портфељу и извесне хартије од вредности. Крајем 1938 оне су билансирани са 3,99 мил. према 3,32 мил. у 1937 години.

Приходи од продаје пива и осталих производа у 1938 износили су 26,7 мил. и били су за око 4 мил. дин. већи него у 1937, док су у поређењу са онима из 1935 или 1936 повећани за око 7 мил. дин. Продајне цене се у међувремену нису знатније мењале, тако да се може донети закључак да је продаја у прошлој години била за око 35% већа од оне у 1935, која је, иначе, била готово најнижа у току последњих 10 година.

На страни расхода видимо да су у 1937 и 1938 и сви издаци показивали тенденцију пораста. Порези и дажбине су у поређењу са 1935 готово утростручени. Издаци за сировине у 1938 били су за 3,76 мил. већи него у 1935. То се повећање може само делимично објаснити повећањем производње. Значи да су сировине покупиле. Наднице, плате и остали трошкови исказани су за 1938 са 2,7 милиона. У 1938 били су и отписи за око 200 хиљ. већи него у ранијим годинама.

Са преносом од 100 хиљ. из 1937 добитак износи 1,6 милиона и већи је за око пола милиона него у претходној години. За исплату 5% дивиденде (према 4% у 1937) употребљено је 1,2 мил., за повећање резервног фонда 75 хиљ., за тантијему 23 хиљ., а остатак од 305 хиљ. пренет је на нови рачун. Стварно укамаћење сопствених средстава за прошлу годину не достиже ни 3%. За годину са сразмерно врло повољном коњунктуром то је заиста мало.

Читајте „НАРОДНО БЛАГОСТАЊЕ“

**АДРИА-БАУКСИТ РУДАРСКО И ИНДУСТРИЈАЛНО Д.Д.,
ЗАГРЕБ—СПЛИТ**

Висока коњунтура за бауксит је престала. Као што је то био случај већ у 1937, тако је наш извоз бауксита и у прошлој години наилазио на велику конкуренцију на иностраним тржиштима. Додуше, тражња за баукситом и алуминијумом, који се из њега добија, још увек је врло велика, што је и разумљиво с обзиром на форсирано наоружање у свету. Међутим, порасла је и понуда, тако да цене већ одавна показују тенденцију опадања. Наша баукситна индустрија је, поред тога, оптерећена сувише великим дажбинама, које знатно смањују њену конкурентску способност.

И прошлогодишња производња и продаја Рударског и индустријалног д.д. „Адриа-Бауксит“ биле су, услед све оштрије иностране конкуренције, опет мање него у претходној години, тако да Друштво и прошлу пословну годину закључује са губитком, који је заједно са преносом из ранијих година достигао висину од 1,76 милиона динара. Као што је већ споменуто, конкурентска способност наших произвођача бауксита знатно трпи услед великих дажбина, којима су разна надлештва оптеретила извоз бауксита. На првом месту треба споменути бановинску таксу од 5 динара по тони, коју је убрала Приморска бановина за извезени бауксит. Поред тога наплаћују се и општинске таксе на вађење бауксита итд. Најзад, у току прошле године повишена је и тарифа за превоз бауксита железницом, а уведен је и нови допринос за санацију братинских благајни.

С обзиром на изложено стање није никакво чудо да је наша баукситна индустрија морала да покаже незадовољавање у свом развоју. Јасно је, наиме, да свако оптерећење у унутрашњости неизбежно смањује њену конкурентску способност на светском тржишту. А то опет доводи до смањења производње у земљи, као и до смањења износа исплаћених надница. У колико је већа производња, у толико је веће и благостање народа. И фискална политика самоуправа морала би о томе водити рачуна. До сада су на жалост, остали без успеха сви кораци које је наша баукситна индустрија предузимала са циљем да на надлежним местима докаже, да је повећање терета неподношљиво и да их треба укинути. Према томе изгледа да нису повољне ни перспективе за будуће пословање наше баукситне индустрије.

Биланси Рударског и индустријалног д.д. „Адриа-Бауксит“ за последње четири године овако изгледају:

Рачун изравњања				
Активна	1935	1936	1937	1938
	у хиљадама динара			
Рударски посед	15.582	18.385	18.620	19.240
Инвентар	2.046	2.345	2.057	1.844
Материјал	937	1.109	898	859
Залихе бауксита	669	1.884	1.210	1.153
Благајна	485	267	173	95
Дужници	9.612	8.419	5.388	2.840
Губитак	1.884	1.623	1.566	1.758
Пасива				
Главница	5.000	5.000	5.000	5.000
Резервни фонд	14	14	14	14
Фонд амортизације	3.363	5.363	6.783	7.563
Повериоци	24.232	23.167	17.874	15.078
Разна пасива	606	489	241	135
Збир биланса	33.215	34.033	29.912	27.790
Рачун губитка и добитка				
Расходи				
Пренос губитка	1.766	1.884	1.623	1.566
Управни трошкови	975	909	797	678

Плате и наднице	484	611	855	614
Социјални терети	359	585	491	447
Порези и таксе	99	260	197	284
Камата	—	1.027	—	—
Аморт. отписи	1.559	2.441	1.877	1.185
Приходи				
Произв. и продаја	3.342	6.094	4.248	2.970
Камата	16	—	26	46
Губитак	1.884	1.623	1.566	1.758
Збир прихода	5.242	7.717	5.840	4.774

Збир биланса, који је био пао са 34 мил. дин у 1936 на 29,9 мил. крајем 1937, у прошлој години је опет смањен и крајем 1938 исказан је са 27,8 мил. И то показује да се је обим послова смањио. Међутим, у овом случају смањење збира биланса ипак не треба сматрати скроз неповољном чињеницом. Наиме, оно је углавном изазвано смањењем дужника у активи и одговарајућим падом поверилаца у пасиви. У 1935 и 1936 износ дужника са 9,6 мил. односно са 8,4 мил. дин. био је ненормално висок, јер је предузеће било приморано да дуго чека на наплату потраживања из клиринга. Та околност имала је неповољан утицај на коначни резултат пословања, и то не само због губитка на камати. Наиме, највећи део бауксита куповала је Немачка, а курс немачке марке био је подложен великим променама, које су понекад поништиле и најбољу и најригорознију калкулацију. Због тога пословни резултати предузећа нису могли да буду потпуно задовољавајући ни у времену високе коњунктуре. У току претпрошле и прошле године до наплате продатог бауксита долазило се је нешто брже.

Рударски посед је билансиран са 19,24 милиона. „Адриа-Бауксит“ има, поред лежишта бауксита код Дрњиша и један угљенокоп у Дрвару. Овај већ годинама мирује, па није могао да ради ни у прошлој години због помњакња могућности за продају угља. Сопствена средства нису довољна за покриће укупне вредности рударског поседа. Главница износи 5 милиона, а фонд амортизације 7,56 милиона. Других сопствених средстава нема. Шта више, једним делом главнице треба покривати губитак, који је, као што је већ споменуто, достигао висину од 1,76 милиона. Иначе, повериоци су исказани са 15 мил. према 17,8 мил. дин. крајем претходне и 24,2 мил. крајем 1935 године. Највећи део кредита примљених од поверилаца претстављају дугорочна, односно средњерочна туђа средства. Због тога је и могуће да се скоро пола инвестиција финансира туђим средствима.

Приходи од продаје су опет пали. У 1938 износили су само 2,97 мил. према 4,24 мил. у претходној и 6,09 мил. дин. у 1937 години. Ми смо већ указали на узроке тог готово катастрофалног смањења. Водећи рачуна о незадовољавању прихода, управа је спровела најригорознију штедњу на сваком месту. Међутим, упркос томе није јој пошло за руком да оствари добитак односно да смањи губитак пренет из ранијих година. На страни расхода видимо да постоји тенденција опадања готово код свих позиција. Једино порези били су у 1938 већи него у 1937 и у три претходне године. Управни трошкови су осетно пали, са 975 хиљ. у 1935 на 678 хиљ. дин. у 1938. Прошле године били су мањи и издаци за плате и наднице, који су у току неколико претходних година због повећавања производње стално расли. Најзад, треба констатовати да су прошле године знатно смањени и амортизациони отписи. Износили су свега 1,18 мил. према 1,87 мил. у претходној и 2,44 мил. дин. у 1936 години.

У управи су господа: Борђе барон Орендштајн, Еуген Гелерт, Јулије Јон, д-р Марко Јурај Доминис и Оскар Гебхарт. У надзорном одбору су г. г.: М. Лушић, А. Унгар и К. Коронели.